

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Reverendi Patris Vincentii Carafæ, Septimi Societatis Jesu Generalis

Bartoli, Daniello

Leodii, 1655

Caput I. Vincentii ortus, & laus Matris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42928

V I T A
 V I N C E N T I I
 C A R A F Æ,
 S E P T I M I
 S O C I E T A T I S J E S U
 G E N E R A L I S.
 L I B E R P R I M U S.

C A P U T I.

*Ejus ortus, & vitæ matris
 epitome.*

NEAPOLIS ab amplitudine Ortus.
 ac nobilitate notissima civi-
 tas, & Regni, cui nomen tri-
 buit, caput, Vincentium ex
 inclyta Carafæorum gente
 orbi dedit. Fabricius Carafa, & Maria
 item Carafa genuère: nono, ut creditur,
 maii anno millesimo quingentesimo octo-
 A gesimo

gesimo quinto. Ille Andriæ Dux, Comesq; Rubrorum, natu primus Carafæi generis, quâ stirpem respicit à Statera dictam, ut sejungatur ab altera, quam vocant à Spina, ex eodem principe universæ gentis stipte: Hæc autem Aloysii Principis Stigliani, ejusdemque Ducis Mandragonæ, & Comitissæ Aliani filia, ex matre item perillustri Lucretia del Tufo, natâ Marchione Lavelli. Uterque Pontificem, Purpuratos S. R. E. Patres, aliosque sacri ac profani ordinis Principes, Archiepiscopos, Patriarchas, Apostolicos Legatos inter majores suos longa serie recenset. Quoniam verò Sancti viri virtutes, non Principis laudes, enarrare institui, una hæc Maria ad Vincentii decus mihi posteris commendanda est. Quippe ab hac ille editus non tam mundo, quàm Christo, pariterque precibus ac virtutum exemplis educatus est: ut mihi testis ipse in suis favorum cœlestium commentariis.

Matris
pueritia.

Maria igitur Carafa, Vincentii mater, jam inde à teneris unguiculis pietatem ita complexa est, ut ejus studium innatum ipsi videretur. Nihil illi secundum Deum charius unquam Deiparâ, nihil
in

in ore suavius; hanc & Matrem & Dominam jam inde appellabat: atque ut hæ-
 rere sibi in animo demonstraret, illius
 icuniculam in sinu, atque adeo super cor-
 de gestabat; grandiozem item imaginem,
 quòquo iter erat, circumferebat, etiam
 cum Duci parenti ditionem suam lustran-
 ti comes veheretur. Tum igitur prima
 puellulæ cura arulam struere, in ea Divæ
 signum locare, flexis coram illa geniculis
 identidem per horas integras Reginae
 cœli supplicare, & parvulos amores, in-
 nocentissimamque animam dicare & ad-
 dicere, ut parvula maria tota Mariæ, &
 mariana foret.

Puerilibus annis egressa, parthenonem Adoles-
 iniit, non ad Religiosum vitæ genus ca- centia:
 pessendum, sed, de more Italicæ gentis,
 ad septum pudicitia, Christianamque
 teneræ istius ætatis sexusve disciplinam.
 Verùm Maria parentum vota, ætatemque
 prætergressa, quasi Religionis voto astri-
 cta esset, ita illius munia obibat; usque
 eò, ut agrarum curatrici Sanctimoniali
 etiam in abjectis sordidisque ministeriis dicunt
 famulam se præberet; gnara vel tum do- scribit
 cente, qui trahebat, Divino Spiritu, ger- ad illud
 A 2 manæ

manæ caritati eò plus accedere splendoris ac gloriæ, quò se ad fordidiora vilioraque Dei causâ demittit. Inter hæc ætas conjugio maturuit, domumque illam revocavit, & parentes Fabricio Carafæ, Andriæ (ut diximus) Duci collocavêre. neque tamen connubio illigata, Christo minus adhæsit. Quamquam enim virum, ut par erat, & amabat & colebat: tamen & hunc amorem illi quasi commodatum, ad supremum omnium Dominum pertinere ac referri oportere sciebat, & honorem marito delatum, observantiam ita præcipientis Numinis interpretabatur. Qua etiam ratione obsequium focruï debitum ex humilitatis Christianæ virtute ac legibus reddebat. ceterùm etsi præter decorum sentiebat uti amictu comitatûve infra dignitatem; ita præter fas, fucatis coloribus faciei accersere venustatem. Neque verò induci umquam potuit ad ornatum ullum, qui vel tantillam speciem vanitatis præferret.

Munificentia
principalis in

Alia scilicet erant fortis mulieris studia: *Manum* (ut illa Salomonica) *aperiebat inopi, & palmas suas extendebat*

ad

ad pauperem. Certè hoc unum illi ex ^{pauperes.} in-
 inclyta profapia solatium, quòd munifi-
 centiæ in egentes principalis facultatem
 præbeat. Sollicitudo verò iis opitulandi
 tanta erat, ut ipsamet egenos velut opi-
 mam prædam venaretur: iisdemque sic
 aderat, ut si singuli fratres sui essent; imò,
 quasi Christus in singulis fuisset iuvandus.
 Cùm vidua domum regeret, primos ad
 alloquium admittebat; idque summo ma-
 nè, ne quid illis de diurno quæstu dece-
 deret. Etsi autem per mariti obitum,
 ingenti ære alieno penè oppressa, nihil
 tamen de consueta liberalitate remisit.
 Quot diebus festis trecentos & amplius
 in aulam Ducalem cogi iubebat, atque
 ut necessitatibus animorum, non minus
 quàm corporum, prospiceret, primùm
 horam ac dimidiatam impendebat, pueris
 quidem fidei Christianæ rudimenta, gran-
 diusculis verò piam vitæ normam edo-
 cendis: tum cibum omnibus, & à cibo
 nummos aliquot impertiebat, inopiæ ad
 insequentem proximè festum diem sub-
 levandæ. Quin etiam suis ipsa manibus
 ægris in nosocomio jacentibus inservie-
 bat, iisque propensius quos foetentior

morbus infecerat, aut horridior gangrena tabefecerat; nihilque tam tetrum olebat, ut stomachum illi succutere posset. Nemo feminam principem dixisset naturâ & educatione delicatam, sed è plebeculæ facie ac gurgustiiis, aut in valetudinario enutritam. Ita virtus indolem firmat, nec sexum aut habitum corporis, sed se solam patitur sentiri. Porro sermo illi cum ægrotantibus salutaris juxtâ ac familiaris fuit, de rebus cælestibus ac æternis, de leniter ferendis, aut etiam jucundè tamquam à paterna Numinis manu, ægritudinibus. quippe hæc aliave corporis mala medicæ potionis instar animis adhiberi ad vitiorum purgationem: atque ut aliquid acerbitatis habeant, secum tamen adferre suavissimam animi pacem, optabilissimamque salutem. Agebat etiam de expediendis hac in vitâ, quæ culpâ nostrâ contrahimus, haud paucis nominibus; quippe hic pro mille fieri satis nummo unico; at in purgantibus locis totum prorsus & strictissimo jure exigi. Hæc aliave id genus sapiens mulier disputabat, atque ut misericordia liberalitasque perquam eloquens est, non ægrè persuadebat.

Illi

Illi porrò maximè cordi erant, quos pudor egestatem prodere vetat, utique omnium miserrimi. Horum nomina in indicem retulerat, singulisque clam & citra verecundiæ periculum, vel per se, vel per suos ferebat stipem: & si quando morbo tenerentur, ipsamet cibos illis coquere, ad palatum singulorum condire, orexim variè excitare, remedia curare: denique nescire Ducissam, ut miserorum ministram idoneè ageret. Si quæ puellæ per inopiam de pudicitia periclitabantur, illas suis sumptibus pro cuiusque conditione ac voto, partim in matrimonio, partim in Cœnobio collocabat. Vestes etiam indigis distribuebat, iis præsertim quos pudor publico, atque adeo templo, & Missæ sacrificio præscriptis diebus arcebat. Quam in rem Barium, Apuliæ urbem, sacerdotem religiosum sæpenu-mero misit, ut pauperum in usus pan- num telamque coëmeret. Et sanè sin- gulos in annos, ad octo aut decem, aut etiam duodecim aureorum millia hujus- modi largitionibus insumpsit, gravissi- mam omnino summam, pro familiæ, quam alebat, amplitudine, ærisque alieni,

Præser-
tim in
egentes
quos
pudor
occul-
tat.

quo maritus moriens domum prægravatam reliquerat, pondere, at pro caritatis illius magnitudine perexiguam. Ut enim hæc ingens erat, & subsidio pauperum velut pascebatur: ita non nisi immensa largitate exsaturari poterat.

Et in
annonæ
aliave
difficul-
tate.

Neque verò hisce limitibus circumscribi se passa est; si qua enim gravis extraordinem necessitas aliquando incidebat, sumptus etiam extraordinarios faciebat illi levandæ. Quondam evenit, ut Apulia magna annonæ caritate, atque adeo fame, & ex fame interitûs complurium egentium periculo laboraret. Ipsa igitur calamitate medullitûs icta, hordeum undequaque coëmit (nec enim aliud frumenti genus uspiam extabat) neque paucas familias aluit. Cùmque pauperum egestatem pro sua haberet, eosque pro fratribus, quamdiu ea caritas tenuit, alium ab hordeaceo panem gustare, domesticis nequicquam contra nitentibus, præcisè renuit; nefas esse dictitans, ut lautius carissimis fratribus, delicatiusque acciperetur. Aliàs, siccatis Andriæ regionisque circumjacentis fluminibus puteisque universis, præ summa vi æstivi caloris

ad

ad plures menses cuncta torrentis (quando egeni benè secum agi credebant, si aquâ lixiviâ, aliâve lutosâ sitim explerent) eadem piissima illorum seu soror, seu etiam mater, stagnantem intra palatium aquam, satisque hæctenus à solari æstu defensam, in commune derivandam curavit. Et factum probavêre superi: siquidem cùm quinque omnino mensium spatio, omnes urbis incolæ, pariterque accolæ, dies atque noctes inde aquam hausissent, stagnum nihil decrevisse compertum est, cùm tamen nulla ex origine nova in locum promptæ suffici aqua posset: quæ res nihil à prodigio abesse censenda est: Et profectò eos pudore perfudit, qui acriter contendebant, in usus aulæ ducalis aut molarum aquariarum illam aquam esse servandam. ut ratum sit, ab eximiâ quadam divinaque charitate, humanæ providentiæ leges secure negligi.

Cum
prodi-
gio.

Atque ea ipsa in alios caritas me admonet, ut ad cognatum sibi odium in seipsum gradum faciam. Quod quidem in Maria tantum inerat, ut quam poterat maximè, in corpus suum sæviret. Mos illi à prima

Ejusdè
pia in
seipsum
crudeli-
tas,

ferme ætate, ternis per hebdomadam diebus, in ediam tolerandi (Martis nempe, Veneris & Sabbati, præter profestos Divæ Virginis) idque non rarò pane & aqua contentæ ad modicam prandii refectioem. Insuper à Kalendis Novembribus ad Christi Natalem, & aliàs quoque sæpiùs intra anni curriculum, pane & herbis aquæ puræ incoctis, omni condimento repudiato, corpusculum refocillabat: nec umquam carnem, nisi ægra gustavit; imò nec orba viro vinum: cujus quidem caliculum bene dilutum eo vivo libare consueverat. Medicorum igitur sententiâ tenuitas victûs illius instar perennis miraculi, aliis perpetuum jejunium erat. Jam quietis nocturnæ tempus trium dumtaxat horarum spatium: neque sanè quietum, quoniam nec vestes exuebat, superque nuda humo, & si quando molliùs, super assere cubitabat. Quod ut famulæ deprehendere nequissent, compositum pridie sibi lectum summo manè deformabat. Præterea cilicino texto, instar interioris tunicæ oblongo, ternis in singulas hebdomades diebus (nec enim pluribus licebat per confessarium

rium

rium quem è Societate JESU delegerat) totidemque catenula ferrea afflictabat sese. Et erat verberantis ardor, visque in delicata fœmina tam insolens, ut pavimentum cruore nataret, perinde ac si bestię tergus dereptum inibi fuisset. Et tamen tanta in se crudelitas pro mollitie illi erat: quocirca frequenter impenseque flagitavit Deum alias longè graviores pœnas, suis utique ut rebatur criminibus pares: ita leves, quæ vita vel innocens patitur, potiùs quàm admittat, culpas appellabat. Neque tulit repulsam: nam singulis Veneris diebus, ingenti insuetoque capitis dolore excruciabatur, tamquam infixis ad cerebrum usque spinis: non in pœnam noxarum quidem certè; sed ad virtutis coronam insignioremque Sponsi sanguinum imitationem; qui favor dotis optatissimæ ac pretiosissimæ loco, lectioribus Christi sponsis est attributus. Sed assiduum, multiplex, & intolerabile Mariæ tormentum, maritus, alienis amoribus amens, & efferatus in propriam conjugem: in quam velut in bestiam sæviebat. Hinc quotidiana oviculæ laniena: attamen nullus vel apud suos

Et sævities Mariti.

suos

suos quæstus: concoquebat omnia mascula virtus, & solatiis muliebribus illibata manebat. Potuit etiam Christiana herois, non viro tantum domi, sed & foris pellici, quæ illius amorem ad se averterat, benignum & hilarem vultum obviam præbere, imò huic, quàm ceteris benigniorem. adeo felix & opportuna virtuti est calamitas, ubi pares animos invenit.

Familiaritas
Mariæ
cum
Deo.

Ceterum Maria, quò magis humano solatio destituta erat, & viro invisâ, eo arctius Deo castissimis amoris vinculis se illigabat: & ipse dulcissimus animarum Sponsus eò suavius eam complectebatur. Ita fiebat, ut solidam orationis horam poenè momentum duceret, præ lætitiæ sacrarumque deliciarum affluentia, nec sine vi ab ea posset avelli, & miseriæ domesticæ ne memor quidem tunc esset. Porro antemeridiani temporis magnam partem orationi dabat, etiam superstitè viro; pomeridiani autem ternas horas continentes, genibus humi positis, quæ tandem occalluerunt; mortuo autem, noctem insuper insumebat, demptis pauculis illis horis, quas somni necessitas exigebat. Eucharistici convivii dies integros
ei

ei quem piissimè exceperat, fixa herebat : precibus ac voluntariis pœnis geminatis, rejectisque in aliud tempus negotiis profanis, & ne liberis quidem matris alloquendæ facultate relicta. Si quid admodum urgeret, quàm licebat celerrimè, expediebat; non sic tamen ut mustum cæleste, quo circumfluebat animus, ore non promeret. Ipse etiam sermo de rebus domesticis Deum ac divina spirabat.

Et par tantæ cum Deo necessitudinis fructus extitit; nam præter invictum animi robur ad durissima quæque fortiter subeunda, suæ cum divinâ voluntatis mira conformatio, omni contagione affectûs aut respectûs humani liberam reddebat; neque quidquam tam volebat ipsa, quàm Deus per ipsam. Igitur seu pax, seu bellum, seu commodum, seu incommodum, seu solatium, seu mœstitia, supremo rerum Domino placuisset; Maria juxta habebat: cujus egregiæ virtutis argumentum, luctuosa mors Ludovici, liberorum carissimi, insigne dedit. Tende-
bat ad extrema lectissimus adolescens anno ætatis quarto & decimo, nec spes ulla salutis à medicis erat. Venit ad ma-
trem

Ejus-
que
fructus.

trem

trem solaturus vir quispiam, remedium-
 que morbo filii amoliendo obtulit, quod
 ipse præsentissimum affirmabat, & supra
 naturæ vires efficax. Sed cum hæc non-
 nullâ superstitionis suspicione illud labo-
 rare accepisset, continuò respuit, homi-
 nemque domo expulit, certa potiùs &
 hunc & quotquot haberet liberos, morti
 permittere, quàm apud Opt. Max. Nu-
 men vel leviter offendere. Obiit Ludo-
 vicus: neque Maria illius obitum vel la-
 crimis vel suspirio ullo profecuta est:
 etiamtum cum suis manibus tumbæ ca-
 daver imposuit (quasi nimirum non per-
 iisset ipsi, sed Deo redditus esset) atque
 adeo ficcis oculis bene illi Christiano ri-
 tu precata, funus efferri curavit, matrem
 generosè oblita, ne vultu aut alia ulla
 sui parte minùs composita ad Numinis
 arbitratum appareret.

Vita in
 Coeno-
 bio.

Vidimus adhuc Ducissæ vitam in pala-
 tio tamquam in eremo cœnobiis que se-
 verissimis exactam; restat ut Sanctimo-
 nialem proponamus. Cum enim deside-
 rio unicè Deo placendi magis in dies in-
 censa, inquireret in seipsam, numquid
 reliqui haberet necdum ipsi penitus ad-
 dictum:

VINCENTII CARAFÆ. Lib. I. 15
dictum; unam liberi arbitrii facultatem
adhuc utcumque suam comperit, & hanc
illi libentissime consecravit. Ut autem
indissolubili omnino nexu juris divini es-
set, solemnibus votis se totam eidem ob-
strinxit in cœnobio Beatæ Mariæ, quam
à Sapiencia nominant, in quo Sancti Do-
minici religiosam disciplinam florere sa-
tis compertum habebat. Pervincenda
tamen prius fuit vis parentum & amico-
rum, alia omnia (ut fit) sentientium ac
molientium, seu commodi sui causâ, seu
ex Philosophiæ mundanæ placitis: sed
quæ mundi affeclis immixta, judiciorum
legumque ejus secura vixerat, cùm eos
æternùm salvere juberet, minimè scilicet
de iis laborare cœpit. Ceterùm rata se
inter Angelos, seu Angelicas Virgines
acturam, Mariæ nomini cognomen Ma-
gdalenæ adjunxit, quò meminisset (quo-
tiescumque appellaretur) inter insontes
ac sanctas sorores solam se ream vivere.
Et verò cùm novum illum sacrumque ha-
bitum induit, visa sibi est ab immani scele-
rum voragine, efferente Deo, ad perfe-
ctionis montem transvolare: certè eo
suscepto corporis imbecillitatem ingeni-
tam

tam

tam, usumque laboris expertem nihil morata, juvenum ac robustarum labores tolerantiamque facile ac brevi superavit: adeo verò sermones de sæculo (ut aiunt) ab ipso Monasterii ingressu repudiavit, quasi numquam in illo versata, & in hoc nata & educata fuisset. Itaque officiosas salutationes admittebat nullas, nisi subinde & rariùs, quas obibat Andriæ Dux, ejus filius, & D. Joannes Davalos Mariæ Uterinus, quorum ut alloquium renueret, salutis ratio non sinebat. Nullus illi jam Deo sacræ respectus illustrissimæ prosapiæ, nullum vitæ aulicæ specimen. Quin etiam vestium paupertate, morum modestia, obsequiorum promptitudine & numero, nulli vel infimæ sanctimonialium cedebat. Ipsa laborum perpetua consuetudo callum ejus manibus obduxerat, & nimius hyemis algor inter ministeria domestica sanguinem ex iisdem obtritis ac fissis exprimebat: quem utrumque identidem arridens inspectabat, quippe velut adamantem illum, & hunc corallum pyropumque Christianæ paupertatis & patientiæ. fuere è sororibus, quæ remedia suggererent
fissuris

fissuris istis curandis, quibus ipsa non ad mitigandum, sed ad exacuendum: dolorem usa est, lotis perfrictisque cinere aquâ diluto manibus. Non poterat tanto ardori patiendique desiderio diu par esse tenerum ac debile corpus; itaque succumbebat non infrequenter & morbo tentabatur: sed Maria Magdalena debilitatem ac morbum fortiter dissimulans, ne consuetis laboribus eximeretur, plus etiam oneris suscipiebat ferebatque, quam validæ valentesque ferre possent. Impetravit inter alia onera valetudinarii curam: partim ut suæ in Deum pietati, partim ut caritati in ægrotantes liberius indulgeret. Eam verò ita gessit, ut integras sæpè noctes precibus simul intenta, simul promptissima ad opem esset quamcumque & quetiescumque rogassent. Inter has, cujusdam ex humilioribus (quas vocant Conversas) ulcera tiliarum visu horrida, & olfactu intolerabilia per annum medicata est, sodalibus vix illius aspectum accessumve ferentibus. Sed quæ rosas inter spinas legere, etiam inter tabum & pus balsaminam lachrymam, animæ perquam suaveolentem colligere

noverat. Nimirum Christum dilectissimum Sponsum in forore illa deprehendebat, cui ex vero dictum à consimili sponsa: *Quasi balsamum odor tuus.*

Et hic ille est, qui incredibili charitate in Deum pectus Mariæ, tum temporis perurebat. Cujus vis cum in corpus redundaret, Aquiloni interditi, noctu verò auræ liberiori exponere se cogebatur. Ille porrò ardor tribus postremis vitæ mensibus nimum quantùm ingravescens, mortem mercedemque vicinam nuntiavit. Quamquam Maria nec laborum ac molestiarum tædio, nec cælestium deliciarum cupiditate, imò nec Deo fruendi desiderio, quâ bonum nostrum, mortem opperiebatur; sed divinæ dumtaxat gloriæ causâ. Nec rarò audita est in summo æstu, quo tota illius facies ardere videbatur, ita Redemptorem alloqui: *Domine mi, si ex meis in tartaro cruciatus aternis immensisque minima gloriæ tuæ accessio fieri possit, en me paratam: illuc immitte, modò nulla mea culpa: sane eo pacto tartarus misericælum sit. Tandem post vitam in quadruplici statu, innuptæ, nuptæ, viduæ, ac Religiosæ sanctissimè*

VINCENTII CARAFÆ. Lib. I. 19
ctiffimè transactam; anno virginei par-
tus millesimo sexcentesimo decimo quin-
to, ætatis quadragesimo nono, supremo
conflictata morbo est: quo denique, si-
mul & vivida inter languores continen-
tique charitatis divinæ christianæque sub-
missionis exercitatione perpolita, migra-
vit ad cælestes nuptias, relicto sui (vivi-
utique perfectique virtutum exemplaris)
incredibili desiderio. Mortuæ facies an-
gelicum nescio quid spirans, intuentium
oculos mirificè delectavit: satiari aspi-
ciendo nequibant; caro minimè scabra,
aut rugis asperata, sed mollis ac tracta-
bilis, vivæ in modum ac vigentis mansit.
Reculæ ejus omnes, & ea quibus usa fue-
rat, tamquam spolia sanctitatis, ad vene-
rationem seposita. Ita certus ad hono-
rem gradus, despicientia sui est, & eas res
amasse quæsisseque Christi gratiâ, quas
vulgus horret ac fugit, est vulgi amorem
cultumque iis conciliaffe. Atque in hoc
propè solo judicia mundi cum divinis
conspirant. Sanè tam viventem quàm
vita functam prodigiis Deus illustravit,
quæ referre minimè huc spectat.

B 2

CAPUT